

Bildande av Högstrands naturreservat i Malungs kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att bilda Högstrands naturreservat, omfattande ett skogsområde om 46,1 ha enligt bilaga 2.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel, bilaga 3. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Skäl för beslut

Områdets värden

Biologisk mångfald

Skogen i Högstrands naturreservat är till stor del av örtrik, kalkpåverkad typ och har höga biologiska värden, bl.a. påträffas kransrams och åtta arter av orkidéer samt de sällsynta lavarna skrovellav och violettgrå tagellav. Huvuddelen av området har bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. I öster ingår en del örtrik hyggesmark som med tiden bedöms kunna utvecklas till värdefull variationsrik skog. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. Skyddet av skogen i Högstrands naturreservat är därför ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Friluftslivet

Högstrand har ett värde för det rörliga friluftslivet som besöksmål, bl.a. för att beundra guckuskon på dess enda växtplats i Västerdalarna. Särskilt bland ortsbefolkningen är platsen välkänd och flitigt besökt.

Värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Området hyser habitaterna "9010 västlig taiga", "7230 rikkärr", "9050 örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ", "9080 lövsumpskogar av fennoskandisk typ", "91D0 skogbevuxen myr" samt arten guckusko *Cypripedium calceolus* enligt art- och habitatdirektivet 92/43/EEG.

Befintlig klassning av områdets värden

Guckuskolokalen vid Högstrand är känd sedan tidigt 1800-tal. I länets naturvårdsprogram finns området upptaget i klass II – objekt av mycket högt naturvärde. Det uppmärksammades ånyo i sen tid i och med nyckelbiotopsinventeringen som klassade delar av området som nyckelbiotop.

Internationell klassning

Området är utpekats av regeringen som särskilt skyddsområde enligt 7 kap. 28 § miljöbalken för att ingå i ett sammanhängande ekologiskt nätverk av särskilda bevarandehabitat, Natura 2000.

Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet enligt 7 kap. 27 § miljöbalken.

Regional klassning

Ett centralt område av reservatet är utpekats i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Det främsta hotet mot bevarandevärdena är skogsbruk. Områdets storlek och förhållanden i övrigt gör att bildande av naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för att långsiktigt bevara värdena.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Det är ett angeläget allmänt intresse att naturskogen och den rika floran vid Högstrand bevaras. Bildandet av Högstrands naturreservat bidrar till att uppfylla de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Myllrande våtmarker".

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet skall uppnås.

Syfte med naturreservatet

Syftet är att

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med reservatsbildningen är att bevara skogen i Högstrand inklusive områdets växt- och djurliv i naturlig utveckling samtidigt som möjligheterna till naturvårdande skogsbruksåtgärder och eventuell naturvårdsbränning inte inskränks.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Bibehålla möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser i ett naturskogsområde med höga botaniska kvaliteter om detta ej inkräktar på huvudsyftet.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skydds-värda arter

De livsmiljöer enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG som förekommer i Högstrand ska skyddas.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

- Området undantas från rationellt skogsbruk och annan verksamhet som kan äventyra de livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

Skötsel i enlighet med skötselplan

- Skötselåtgärder i yngre bestånd inriktade på att gynna uppkomsten av naturliga successioner.
- Iordningställande och underhåll av leder och information om områdets värden.

Reservatsföreskrifter

Utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning gäller följande föreskrifter för Högstrands naturreservat.

A Följande inskränkningar gäller i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken).

Det är förbjudet att

1. avverka skog, utföra skogsvårdande åtgärd samt upparbeta eller ta bort döda träd och vindfällan annat än enligt skötselplanen i syfte att restaurera eller förstärka naturvärdena
2. gräva, schakta, dika, dämna, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten
3. anlägga mark- eller luftledning och uppföra byggnad, mast eller annan anläggning
4. framföra motordrivet fordon med undantag för uttransport av älg med fordon som inte ger mark- eller vegetationsskador
5. jaga annat än älg, rådjur, hare, mink, tjäder, orre och ripa
6. uppföra permanenta jaktpass samt röja för sikt- eller skjutgator. Jaktgränser, stigar till jaktpass e. dyl. får inte markeras permanent

7. bedriva jakt med fälla eller snara

Övrigt

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt.

B Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång (7 kap. 6 § miljöbalken):

1. Utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov.
2. Röjning, gallring, plockhuggning, uppsättning och underhåll av stängsel, bränning och övrig skötsel enligt skötselplanen.
3. Undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Inskränkningar i rätten att färdas och vistas inom reservatet liksom ordningen i övrigt (7 kap 30 § miljöbalken). Det är förbjudet att:

1. skada växande eller döda träd och buskar, gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar
2. framföra motordrivet fordon

D Motiv till föreskrifter, undantag mm

I **punkt A1** förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler. Skötselåtgärder där syftet är en restaurering eller förstärkning av naturvärdena föreskrivs i skötselplanen i mer påverkade skogsområden. Här är skogliga ingrepp en förutsättning för att uppnå målet med skyddet.

I **punkt A2-4** förbjuds sådan fysisk påverkan på mark och naturmiljö som uppenbart skulle skada områdets naturvärden med undantag av uttransport av älg med fordon som inte ger mark- eller vegetationsskador.

Punkt A5-7 reglerar vad som får jagas och hur jakten får ske. De vanligast jagade däggdjuren bedöms ha så goda stammar och vara så rörliga att ett skydd inom reservatet inte har någon praktisk betydelse. Minken bedöms som ett önskat främmande vilt och får därför jagas. Reservatet bedöms vara så litet att det saknar större betydelse för småvilt. Av det skälet kan jakt på de för lokalbefolkningen betydelsefulla arterna

tjäder, orre och ripa tillåtas. Övrig småviltjakt bör däremot inte vara tillåten med hänsyn till det generella värdet i att minimera jakten inom naturreservat. Markerade jaktpass liksom jaktfällor bedöms som störande inslag som inte hör hemma i reservat.

Punkterna B 1 – B 3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. I och med att information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet idag helt saknas är iordningställandet av ett minimum av sådana högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär, och är även ett krav som ställs på Natura 2000-objekt.

Punkterna C1 – C2 inskränker allmänhetens nyttjande av området. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får givetvis inte skadas. Förekomsten av guckusko och andra känsliga växter motiverar att föreskriften även omfattar andra växtgrupper. Bär- och svampplockning är givetvis tillåtet. Fordonstrafik skulle utgöra en allvarlig störning och medföra slitageskador.

Övrigt

Föreskrifter under A och C utgör inget hinder mot åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för normalt underhåll av vägar och ledningar/ledningsgator.

Ärendets handläggning

Högstrand kom att aktualiseras för skydd i och med att akut hot om avverkning förelåg vintern 2000/2001. Området inventerades översiktligt för att ytterligare definiera naturvärdena samt finna en lämplig avgränsning. Under 2001 förvärvade staten området.

Övrigt

Beslutet kan överklagas till regeringen, Miljö- och Samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga 6 (formulär 6).

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingrid Dahlberg.

I den slutliga handläggningen deltog även samordnare naturskyddsfunktionen Marit Ragnarsson, planarkitekt Hanna Kaplan, jurist Gunilla Garbergs, biträdande länsantikvarie Tommy Nyberg och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Ingrid Dahlberg

Lennart Bratt

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Bevarandeplan Natura 2000
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar, formulär 6